

Barcelona 16 de juliol de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX Núm. 2456 :-: 15 cts. :-: Atrassats 30

UN DESCREGUT

Es el senyor Esteve aquest descregut. Ell se'n riu d'això de l'adagi de «Pel juliol ni dona ni cargol».

Revista de la cultura

Manuel Sugrañes

Presenta les grans revistes

Yes-Yes

Oui-Oui

al

Teatre Còmic

BICICLETES

MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LOPEZ

— I M P R E S S O R —

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs Edicions especials de luxe Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 : TELEFON 4115 A

◀ BARCELONA ▶

Hotel ORIENT

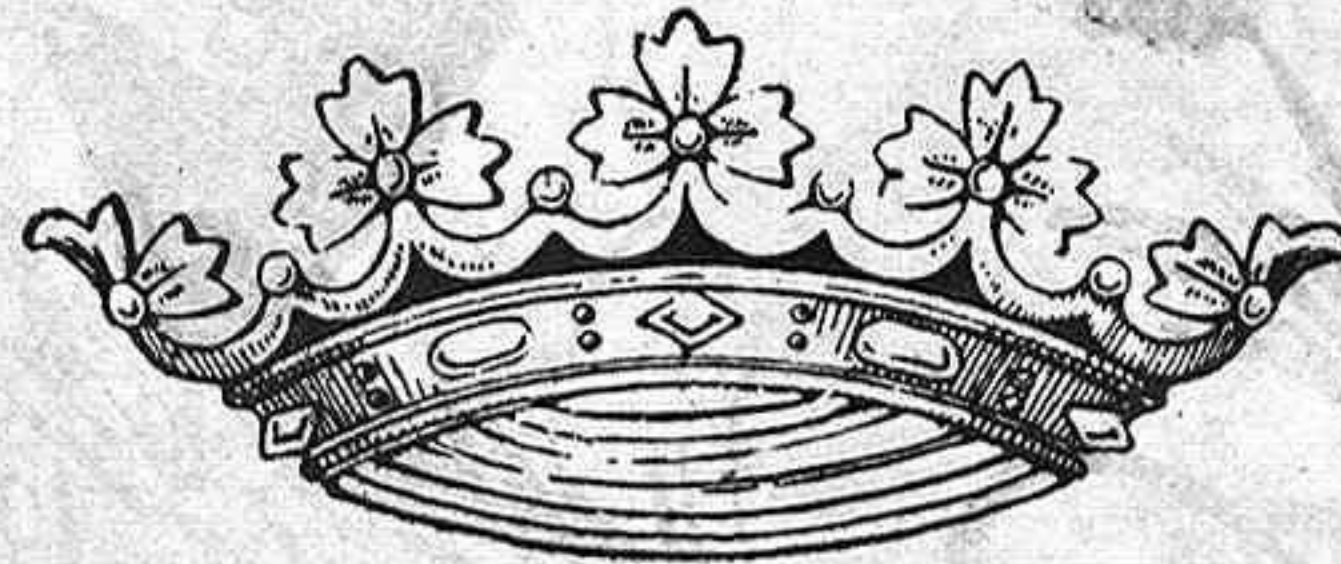
RAMBLA DEL MIG, 20 :: B ARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

P R E U S M O D E R A T S

DIDDON

Fàbrica: JOSEP VILA, Carrer València, 169, Telèfon 395 G. BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

En el segon aniversari de la mort d'Angel Guimerà

El dia 17 d'aquest mes farà dos anys que va morir el nostre Angel Guimerà, i no cal dir que d'aquí pocs dies farà cent anys, perquè ja sabem que el temps passa que un no se n'adona i els anys s'acumulen més depressa que els dies.

.....
.....
..... va ésser una de les nostres primeres figures, per no dir la principal, ja que ningú s'estranyarà de què diguem que en aquests dos sentits esmentats, en Guimerà marcà una època.

Doncs, bé, al cap de dos anys de mort i enterrat en la nostra terra, que havent-lo enterrat en el seu cos de fang i pedra, no l'ha enterrat ni el vol enterrar en la seva ànima, perquè se'n recorda cada dia i cada hora. Catalunya ja comença a tenir la curiositat de saber el que hom en pensarà d'aquí cent anys o d'aquí cent segles, si és que la memòria de les civilitzacions dura tant com ens pensem els que no hem fet els càlculs del temps que poden durar, ja que tots sabem que, per més que durin, també ve un dia que tenen fi, com demostra la història de certs pobles, en particular, i la història universal, en general.

No sabem si el nostre gran Guimerà, pujarà o baixarà en la memòria dels homes ..... com les valors del mercat, que tenen alts i baixos, i només sabem que les bases de la seva glòria són de les que no es poden commoure ni sorollar encara que els raigs de llums del seu geni s'apaguin i s'encenguin com les alternatives de la claror dels fars de marina que senyalen els camins del mar des de la terra.

Si Guimerà deixa un marge de discussió que permet dir si va ésser un bon o un mal polític, i un bon o mal poeta, en canvi, ningú pot dubtar de què, tant en un ram com en l'altre, va tenir una representació única i una influència màxima que no sols no serà esborrada per la història, sinó que els historiadors l'arxivaran i consignaran en les llurs planes com un fet que n'explica d'altres.

Tant en política com en literatura, l'Angel Guimerà va venir a reaccionar contra de la feblesa i del sentimentalisme, perquè la seva pruija era enfortir els nostres moviments, als quals va portar la força i la grandesa, encara

que alguna vegada tingués de sacrificar la gràcia i la dolçor que tenien.

Tant en la discussió i l'actuació política com en la lírica dels Jocs florals i en la dramàtica del teatre, el nostre tipus representatiu d'aquella època, actuava i cantava amb fortalesa viril, per tal d'ofegar les veus primes com un baríton amb pretensions de baix, que ofega la veu del tenor, que de tots els cantants és el que té l'obligació de tenir la veu més tendra.

No ens entretindrem a detallar la lluita del cèlebre Guimerà contra l'estat de coses de la seva època, i ens limitarem a esmentar, per tal de concretar l'esforç guimeranià contra tot el de llavors, la lluita particular i fratricida que va sostenir amb el gloriós "Pitarra", fundador i organitzador del teatre català, que en Guimerà tenia de recollir dels graons de la comèdia per tal de portar-lo fins als graons de la tragèdia.

En la lluita entre aquests dos autors dramàtics, hi ha concentrada tota l'actuació d'en Guimerà, i així veiem que enfonsant la concepció feble i casolana del nostre admirable "Pitarra", hi fa entrar la grandesa en tota la seva amplitud, obrint horitzons potentíssims al teatre de Catalunya.

Però aquella frescor puríssima del Fundador del teatre nostrat, que rajava pels versos, bons i dolents, de l'autor, era sacrificada sense pietat per la grapa varonil i poderosa d'en Guimerà, que no sols portava la robustesa de l'expressió al món de l'onomatopeia, en el qual era un rei i un mestre, sinó a les arrels mateixes de la concepció artística, lírica o dramàtica, perquè, com sabem, les tocava totes dues.

Aquesta es la significació general d'en Guimerà en tots els sectors de la seva vida, i aquesta és la seva glòria i serà el defecte que li poden retreure les generacions que vinguin després de les que l'alabin, perquè les pugues i baixes de les discussions i de les opinions dels homes sempre tenen d'estar basades en un punt concret i real que les faci possibles.

Reaccionant contra de la tendresa, el nostre Guimerà va portar la fortalesa com aquelles escoles d'art que, reaccionant contra la gràcia, hi porten la majestat de la grandesa, sense que això vulgui dir que el nostre Guimerà hagués esborrat completament de la seva lira les notes tendres i gracioses, en les quals, de totes maneres, no hi tenia ni la tendror fresquíssima, ni la gracia inimitable del nostre "Pitarra", que no tenia res de robust i que avui amb prou feina s'aguanta i ja ningú el discuteix, perquè són pocs els que sen recordin.

FRANCESC PUJOLS.

EL FUMADOR

En una reunió elegant, en la qual hi assistí el bo i millor de l'aristocràcia barcelonina, conversaven en un recó, una senyoreta i un home jove. Ella era filla d'un marquès d'aquells que perquè són aristòcrates es creuen que ho saben fer tot i tenia la mania de la novella; el pobre home no feia res més que ximpleries que ell creia que eren novelles, i que tota l'aristocràcia trobava molt boniques.

La parella parlava de l'art del pare d'ella.

—El meu papà—deia ella—sempre que escriu ha de fumar. No sabia treballar sense fumar.

—Doncs, jo, quan fumo—contestà ell—no se m'ocurreix mai res.

—Mai hauria dit—digué ella—que vostè fos un fumador empedernit.

LA QÜESTIO DEL BOULEVARD

Altra vegada es torna a parlar de convertir les Rambles en boulevard. Hi ha un adagi català que diu que "Qui no té res que fer el gat pentina". En aquest cas el gat és la Rambla. I qui la pentina, o vol pentinar-la, és l'Ajuntament.

L'Ajuntament, en aquests mesos d'estiu, no té res que fer—en els mesos d'hivern tampoc, però ho fa veure—, i parla de convertir les Rambles en boulevard. Però no en facin cas de les coses de l'Ajuntament: és la calor, és parlar per parlar. El millor seria que l'Ajuntament, durant aquests mesos d'estiu, sospengués les sessions i ens establiríem molts sustos. Així com així, durant aquests mesos, la gent rica és al camp. I cal tenir en compte que sols la gent rica llegeix el diari per a enterar-se de la sessió municipal. Als pobres, això, no els interessa; saben que l'Ajuntament gairebé sempre, és un enemic més al que s'ha de tenir a distància. I cal tenir en compte, també, que els rics—els que saben llegir, que no són tots—quan se'n van al camp no llegeixen diaris.

De manera, que si l'Ajuntament no celebrés sessions, ningú se n'enteraria. La vida de l'Ajuntament és una cosa tan misteriosa com la Divinitat.

Amb això, amb aquestes vacances, guanyariem una cosa molt important: que no es portessin a fi tants d'èssers barats com ara s'hi porten, i que els regidors poguessin descansar de les fatigues d'anar amb auto—que també cansa—, i de freqüentar les comissions.

Les Rambles, senyors—senyors del poble i de l'Ajuntament—no es poden convertir en boulevard.

Per què? Per una raó molt senzilla: perquè les cases

de la Rambla són fastigoses, són lletges, són les més lletges de Barcelona. Ara aquesta lletgesa la dissimulen els arbres. Sense arbres—és a dir, convertida la Rambla en boulevard—, quedaria descoberta, i cap persona de bon gust s'atreveria a passar-hi per davant.

De manera que... no hi ha por! Encara que creiem que del cap d'un regidor en pot sortir qualsevol bogeria, no creiem que en pugui sortir aquesta—fer de la típica Rambla un boulevard mal traduït del francès—, perquè seria massa grossa.

VIRAI

Divagació, en la figura guimeriana de Said

Quan el personatge que obeeix al nom de Ferran, en la tragèdia "Mar i Cel", clou l'obra amb la frase: "Ni rastre!", nosaltres sentim un condol, una pena fonda que no s'extingeix fins que la diversitat d'idees que ens envolten ens abstreuen de llur meditació.

I és que la figura d'aquell home brau, ensoperbit d'orgull, té diferents facetes que si profunditzem ens arriben a l'ànima, ja que tothom qualche vegada i en diferent esfera ha sentit l'agulló del gelos, l'esperonament d'ésser superiors, la nostàlgia de coses passades que un creu mortes i, de vegades, al més lleu sotraqueig s'afermen rudament a la voluntat llur.

Aquell drama condensat d'un amor irrealitzable pels prejudicis d'unes religions abstractes, que s'inicia en un nom que no vacillem en qualificar-lo d'heroi, és la més ferma voluntat d'un temperament quin caràcter pren consistència quan veu que dintre seu hi batega un món de confusions que es va dignificant amb la flama humana d'universalitat que fins els moments presents no ha pogut mixtificar-se i respón a la santa paraula: Amor!...

Amor que desitgen dos cors que el destí ha gosat en destruir-los poc a poc com càstig de no obeir a una llei de gravetat. Enfront de la línia rectilínia d'uns hi ha l'absurde i la incongruència d'altres que es conciliabulen per fer sofrir una vergonyant derrota de sentiments, quan les ànimes pariones ràpidament s'han identificat i acaben d'ennoblir-se fermament amb l'abraçada de la mort que els confon amb el dilema: "Al cel!" i "Al mar!", i aquella blavor d'un lloc i altre és el blau infinit d'una nit santa que hom pensa:

Tal vegada trobaran la pau de l'amor i el viure que els hi han trencat els homes que no tenen cor. I un sent goig i pena per a Said, que el desitja feliç en el més enllà!...

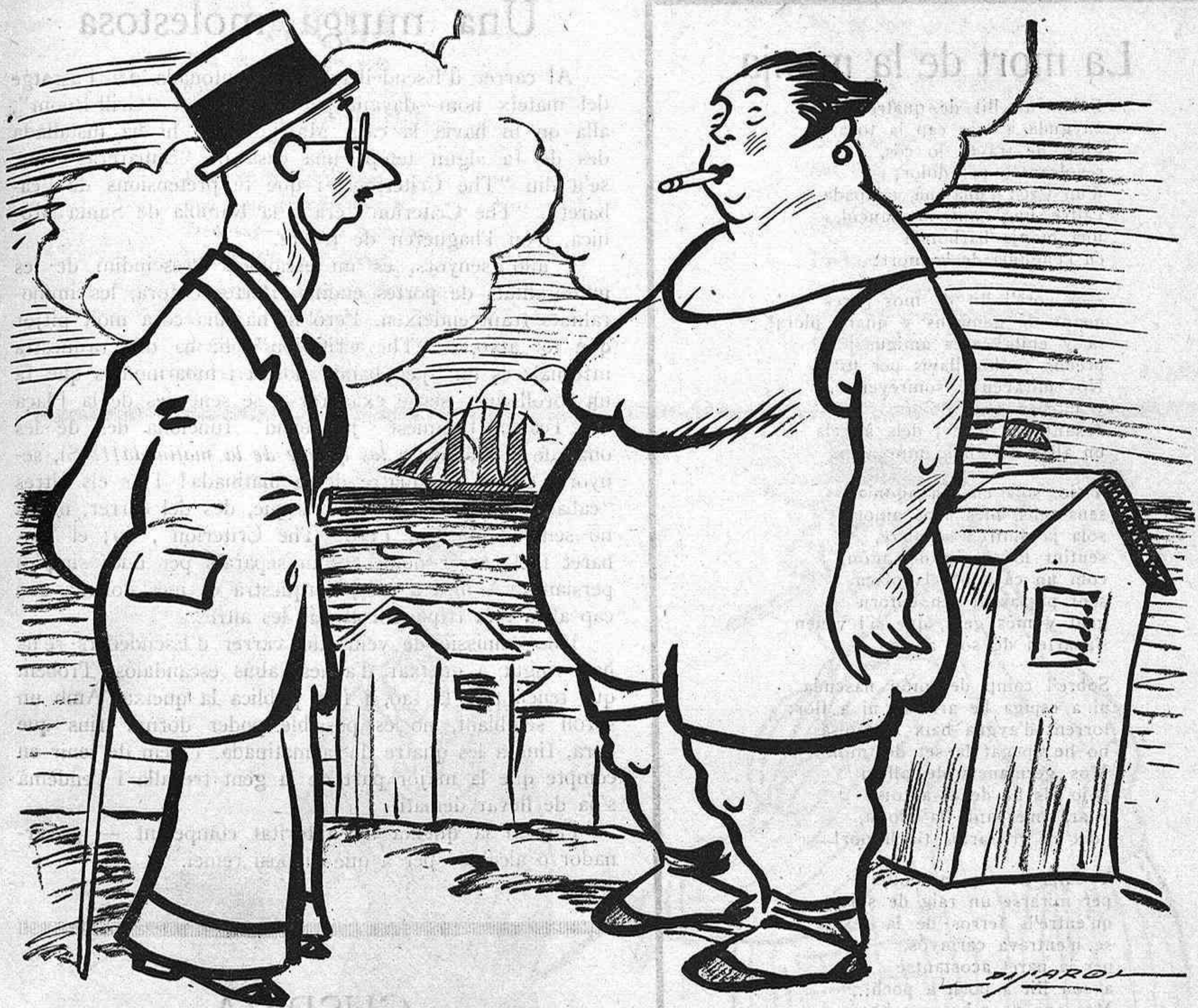
RAMON SAGARRA LLEÓ

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT REVISAT

PER LA PREVIA CENSURA

LES DONES D'AVUI

—Noia, no t'havia conegut, Et prenia pel rector del poble.

ESTAMPES DEL MAL VIURE

GOSSOS

I. — EL DE TURA

Muntanya amunt darrera les ovelles i atent al crit del rabadà, passant per damunt les farigoles i herbetes de flaire bosquetà; va seguint portat per la cobdícia de fer-se estimar... i el rastre escampat per la boscúria pel llop i pel singlà, el posen neguitós i ple de fúria segueix camins enllà, fins que un crit, com lladruc de fera monstra, el fa parar de cop... i al lluny l'ovella crida al seu guarda perdut, perdut pel seu ramat.

II. — EL LLOP

Pels jardins, com joiell, va passejant-se el gos rústec majestuós, que talment son posat us fa confondre de si és

un jardí o un camp desert. El seu nom és estrany, i a voltes sembla el nom d'un ésser altiu, i es diu un nom de persona, car així és sempre més festiu. El lladruc d'aquestes feres casolanes, és un crit com clam d'horror, i fa sentir en la nit frisances sanes que es confonen en el més pregó del nostre esperit.

III. — EL FAMOLENC

El de més llibertat. El que ens agermana amb l'amor destroçat. Pel carrers, brunzent com fera afamada, cerca el flaire de quelcom abandonat... es troba amb *el Llop*: amb el de *Tura* i es mofa del seu greix, que lluu com l'or, que lligats van de l'esquena i lligats porten el cor... i seguint un rastre etern, segueix sa via ple de goig al veure als seus companys així oprimits, que amb el nas son rastre seguirien si sentissin la fam i llibertat dels afamats en llurs esperits.

EMILI VILASECA

La mort de la monja

Sobre un llit de quatre fustes,
cayguda a mig cap la toca,
girat de través lo còs,
revolcantse pel dolor;
d'un Crist l'una mà arrapada,
l'altre unglejant lo llançol,
una monja barboteja
en l'engunia de la mort:

—A vora'l llit de mos pares
quans de gemechs y quans plors!,
sà y enllà cares amigues;
prechs en los llavis per tot...
Nos miraven y somreyen,
y morien sens dolors,
dexant per lo cel dels àngels
un altre cel en lo món.

Y jo, sola en ma agonía,
sens odis, mes sens amors;
sola ja dintre'l sepulcre,
sentint lo trepig del món,
com un cà sobre la plaça
sent passar al séu entorn
gent y més gent, que si'l veuen
s'aparten de son aprop.

Sobre'l camp del món nascuda
ni a espiga he arriuat, ni a flor;
torrent d'aygua baix la molsa
no he apagat la set del món...
Mos germanets desfallien
y jo els he dexat a tots;
y ara m'espanta la gloria,
puix de trobarlos tinch por!—

Y calla de cop la monja
per mirarse un raig de sol
qu'entre'ls ferros de la rexa
se n'entrava carinyós,
per la paret acostantse
a son llit a poch a poch...
Mes ans de rebre sos besos
rebé'ls besos de la mort!

Sonaren trist les campanes;
cruxi'l jaç de quatre posts;
ses portes obrí la celda
movent ab l'ayre'l llençol,
y en rengleres ses germanes
entraren de dos en dos,
impassibles, silencioses,
junts els llavis y alt lo front.

La més vella va posarli
la mà ossosa sobre'l cor;
va tancarli la més jove
l'un ull encara desclòs;
altra lligà ab un rosari
ses mans y'l Sant Crist y tot,
y altra un pany tacat de cera
li tira damunt del còs.

Y en renglera un'altra volta
se'n anaren sens remor,
esporuguint des del claustre
les parelles de moixons
que, ubriachs de llum i d'essències
creuaven lo cel blavós
duyent al bech la palleta
per el niu de sos amors.

ANGEL GUIMERA

Una murga molestosa

Al carrer d'Escudellers, a la cantonada del Passatge del mateix nom—davant per davant del "Grill-Room", allà on hi havia la casa Martignoli—, hi ha installada des de fa algun temps una casa de "camareras" que se'n diu "The Criterion" i que té pretensions de "cabaret". "The Criterion" era a la Rambla de Santa Mònica, d'on l'hagueren de treure.

I allò, senyors, és un escàndol. Prescindim de les immoralitats de portes endins. Portes enfora, les immoralitats transcendeixen. Però hi ha una cosa molt pitjor que tot això, a "The Criterion"; hi ha una orquestra infernal; és un "jazz-band" dolent i inharmoniós que fa un soroll que—sense exagerar— se sent des de la Plaça del Teatre. I aquest "jazz-band" funciona des de les onze de la nit fins a les quatre de la matinada!!! Si, senyors, fins a les quatre de la matinada! Tots els altres "cabarets" són de tal manera que, des del carrer, ningú no sent l'orquestra. Però "The Criterion", no; el "cabaret" i el carrer només estan separats per unes simples persianes. A més a més, l'orquestra és més dolenta que cap altra i fa triple soroll que les altres.

Una comissió de veïns del carrer d'Escudellers se'n han vingut a queixar d'aquest abús escandalós. Trobem que tenen tota la raó, i fem pública la queixa. Amb un soroll semblant, no és possible poder dormir fins que para, fins a les quatre de la matinada. I hem de tenir en compte que la major part de la gent treballa i l'endemà s'ha de llevar dematí.

Passem la queixa a l'autoritat competent — governador o alcalde—per a què hi posi remei.

GUSPIRA

No ignoro que fas passos
per saber qui sóc jo,
potser perquè et domina
una bella illusió...

Mes, si sents sa tortura
que amara de dolçò,
jamai la vulguis perdre
sols per saber qui so.

Que en tant no es desvaneixi
el somni, la illusió,
heuràs en ta ventura
l'encís de l'emoció.

Car, dintre de tot somni,
la millor concepció,
quan realitat es torna
devé una decepció.

VÍCTOR CANIGÓ

A UNA

Tan és que vagis sola
com ben acompanyada:
va crear-te Déu per caute
i caus a cada pas.

Després de la primera,
que van entrebancar-te,
Déu sap quantes caigudes
l'Amor t'ha fet donar!

I no està en tu aguantar-te
al dar la relliscada:
perdut ja l'equilibri
cada vegada caus.

No és pas en desmasia...
un cop cada vegada,
i en va és que surtis sola
o amb altre a passejar.

Sens dubte va crearte,
qui pot, ja perquè caiguis,
puix ell quan fa les coses
prou bé que el seu fi sap;

i no pot pas negar-se
que endolces bé la vida,
quan tot rient trontolles,
trontolles i... ja està.

PISTATXO

ELS POBRES COMERCIANTS

—De manera, que a tu no et preocupa ço del
Llibre de Vendes?

—Com vols que em preocupi, si ja fa temps que
no venc res!

Sant Cristòfol

Ha passat Sant Cristòfol, patró dels automòbils, i s'ha celebrat la tradicional festa. Pocs han estat els automòbils que no han anat a la benedicció. I Sant Cristòfol — sempre molestat de què li diguin "Nanu"—s'ho contemplava des de dalt de tot, cada dia més estranyat a què ell, precisament ell, que es dedicava a transportar la gent a coll-i-be, l'hagin fet patró dels automòbils.

Per Sant Cristòfol, no solament hom porta a beneir els automòbils, sinó que es dona als xòfers tota mena de llibertats.

Aquell dia, els xòfers poden atropellar lliurement a la gent sense que els hagi de passar res. Tot l'any, els conductors d'automòbils tenen dret sobre la vida dels pacífics deambulants, com si el vehicle els donés una superioritat. Però aquell dia encara tenen molt més dret, gairebé gosariem dir que equell dia tenen l'obligació de fer forces atropells.

No varen llegir el diari, diumenge passat? Era el dia que els diaris duien més atropells. Dissabte passat, dia de Sant Cristòfol, hi hagueren pel cap baix el doble d'atropells que els altres dies de l'any. I consti que no exagerem; qualsevol pot comprovar-ho. Un automòbil àdhuc es permeté el luxe, pel Passeig d'Icària, d'anar contra direcció i matar una criatura. Tenim entès que el seu xòfer fou el més felicitat pel gremi de xòfers.

Per la nostra part hem de declarar que trobem molt justificada aquesta major llibertat el dia del seu Sant Patró.

La calor

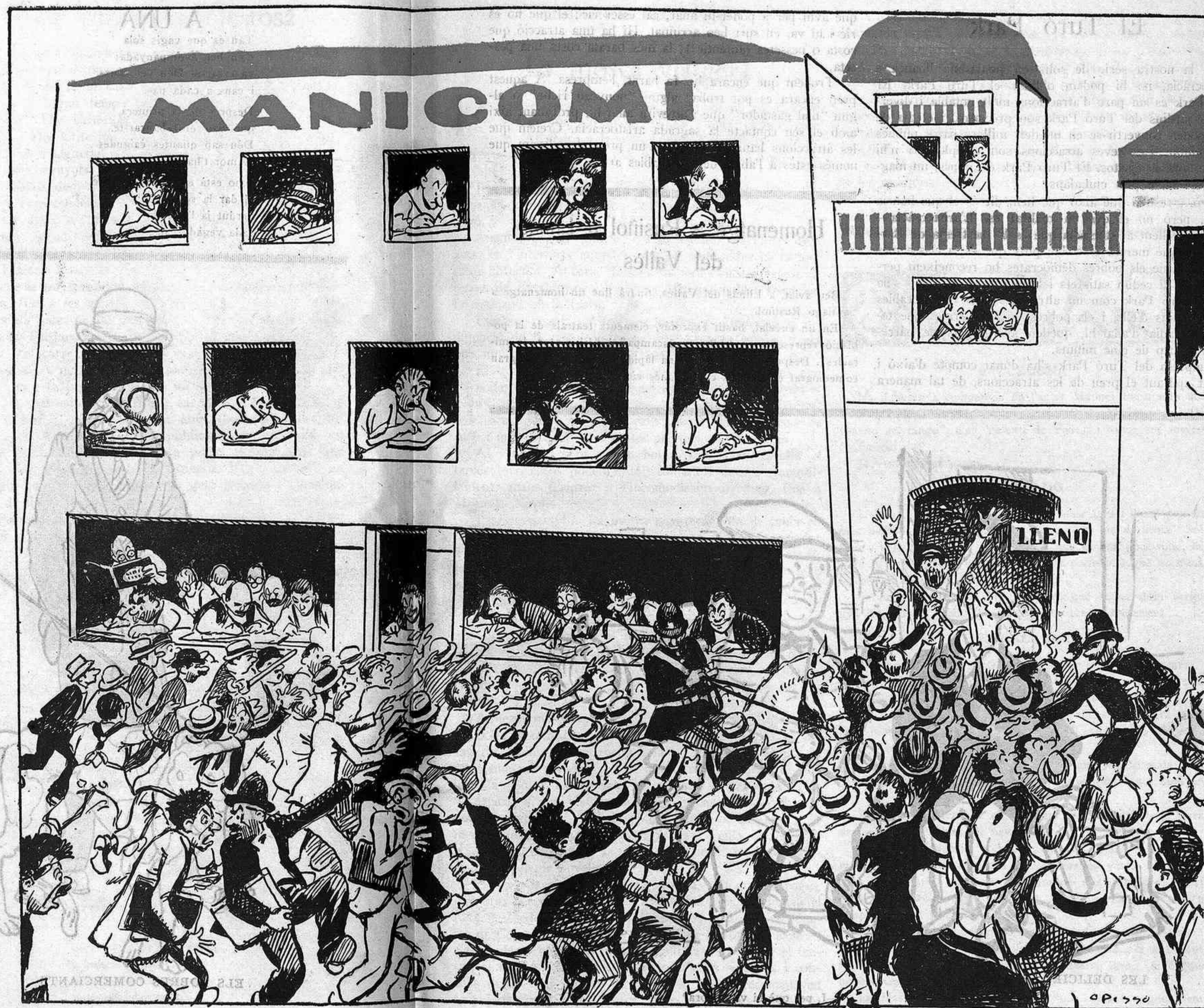
Ja que comença a fer bonança, prova palesa de què arribem al bon temps, sentim desitjos de parlar d'un tema apropòsit de la set. No confonguem, però, la set d'amor, la set per ço invisible. Acontentem-nos amb la set corporal, amb el remullament de la gola seca. No ens endinsem en la set espiritual ni sociològica. Diguem, sencillament, la set d'una cosa fresca, d'un frescor ombrívola, a l'ensens que artificial.

Hom troba plaer en sentir-se portat a un temps menyspreat; al temps de restar dins la llar quieta, vora un caliu agradós i ple de cobejances.

Sota un envelat de cafè, depurant un "cocktail", i amb un sol esmortuït que us fa venir son i mandra, us sembla passar hores de vida alegroies. A la nit, treieu el cap al carrer, i aquest aire se us endinsa venes endins com una glopada de sang morta, que fa reviure, però, les vostres hores càlides i majestuoses.

Aquest viure, d'artifici malencònic, és el viure de l'estiu; és el viure dels cossos desvallestats i pròfugs. És el plany de cada migdia al mirar la pujada de la calor... i la vostra gola, sempre seca, sempre frisoza, té desitjos de refrescar el vostre cos, les vostres entranyes càlides com la boca d'un volcà, assedegades per la set d'un líquid, per la matèria que reacciona al cos humà.

E. V.

EL FAMÓS LLIBRE DE VENDES

—Està tot plé! Ja no hi caben més estadants! Però tinguin paciència que aviat inaugurarem noves sucursals!

El Turó Park

En la nostra sèrie de solts en justíssima lloança a l'aristocràcia, no hi podem oblidar el Turó Park. El Turó Park és un parc d'atraccions molt notable i divertit. Els jardins del Turó Park són preciosos, i el dia de demà poden convertir-se en un dels millors parcs públics de la ciutat. Les seves atraccions són completes i n'hi han per tots els gustos. El Turó Park és, doncs, un magnífic espectacle pels ciutadans.

Però... resulta que això que hem dit és el que hauria d'ésser, però no el que en realitat és. L'aristocràcia— aquesta excellent aristocràcia que és la mestressa de Barcelona, perquè mereix ésser-ho, puix que és la classe més excellent i que els pobres demòcrates ho reconeixem perfectament i li cedim satisfets i humils tots els llocs—s'ha pres el Turó Park com un altre dels seus innombrables llocs exclusius d'ells, i els pobres no aristòcrates que tenen la gosadia d'anar-hi, queden avergonyits de barrejar-s'hi al cap de cinc minuts.

L'empresa del Turó Park s'ha donat compte d'això i ha anat apujant el preu de les atraccions, de tal manera

que avui per a poder-hi anar, cal ésser ric; el que no és ric i hi va, en surt ben arruïnat. Hi ha una atracció que costa 9 pessetes (autèntic!); la més barata costa una peseta.

Troblem que encara ho fa barat, l'empresa. A aquest preu encara es pot trobar algun "nouveau riche" o algun "mal gastador" que s'atrevirà anar-hi, profanant així amb el seu contacte la sagrada aristocràcia. Creiem que les atraccions haurien d'ésser a un preu elevadíssim que només estés a l'abast dels veritables aristòcrates.

Homenatge a Rusiñol a Llinàs del Vallès

Ben aviat, a Llinàs del Vallès, tindrà lloc un homenatge a Santiago Rusiñol.

En un envelat, bastit exprofés, elements teatrals de la població representaran "L'hereu escampa" i "El pintor de miracles". Després, es col·locarà una làpida amb el nom del gran comediògraf en un dels carrers més cèntrics de la vila.

LES DELICIES DE L'ESTIUEIG

—I, per què hi vas a fora?

—Per a divertir als pagesos, fent veure que sóc jo el que es diverteix.

ESTAMPES DEL CAMP

La mosca viatgera

Psssssssssst!... La mosca dibuixa en l'aire càlid del *dinning-car* una graciosa, ampla, elegant elipsi. Al veure a la mosca, una dona disfressada de senyora s'indigna: "On s'és vist! Mosques al vagó restaurant!"

Jo, des de la meva taula llunyana a la de la dona disfressada de senyora, miro a la mosca que revola pel vagó.

Anem camí de Madrid, i, malgrat dur els vidres baixats, en l'interior d'aquell menjador amb rodes hi fa una calor sufocant. A fora, de tant en tant—encara estem en terres de Catalunya—, les llums d'algun poblat tremolen un moment en la fosca.

Psssssssssst!... Altre cop la mosca. Altre cop la indignació de la dona disfressada de senyora que es creia que un *dinning-car* era una cosa gairebé sagrada.

El criat m'ha retirat el pollastre fòssil—jo crec que els pollastres del *dinning-car* els cou el maquinista i no el cuiner—, la ventruda ampolla de Perrier, unes fruites, uns formatges, i ha substituït tot això per una tassa de cafè i una copa de rom de les plantacions St. James.

Al vagó ens hem quedat homes sols. Hem escollit el tercer torn i ens podem estar fumant i bevent tranquil·lament, abans d'entrar a l'incomodíssim *sleeping*, fins a Mora la Nova.

Psssssssssst!... La mosca novament. Va de taula en taula, de calva en calva; s'atura en un cartell anunciador d'un dentífric; salta a una sucrera, a un tarrina de confitura de maduixa. Indubtablement, està un xic marejada pel baf impur de la nostra humanitat: pudor de suor, de greix, de salses, de tabac, de perfumeria.

A la pobra mosca aquesta—em poso a considerar perquè no tinc altra cosa a fer—l'ha perdut la civilització, és una víctima més de la civilització. Si no es tractés d'una senzilla mosca, si es tractés d'un animal més perillós—la dona, per exemple—, del seu cas se'n podria fer un drama.

Aquesta mosca va néixer un ardent matí d'agost, en un poblet de muntanya. Un dia en què es passejava pel cap del batlle—un cap pelat com un genoll—, per poc la mata una mà peluda i negra, que també pertanyia al batlle. Va pensar en emigrar. I a lloms d'una mula guita va arribar a una vila de la costa, immaculada de blancor vora el mar blau. Aquest primer viatge va encantar a la mosca, que no era una mosca vulgar. Tenia ideals, com qualsevol protagonista de film o qualsevol modisteta aficionada a llegir novel·les.

Avorria la vida de pagès i avorria, sobretot, al pagès, que era, per excel·lència, un animal inferior. Estimava el luxe, les sedes, els perfums d'Atkinson o Coty, les copeques de Cointreau, o de Kummel—si era legítim de Riga—, els succulents plats de crema de gallina, el *cabaret*, el teatre, el *music-hall*. Havien estat inútils els sermons i consells de la seva família de mosques, que li recomanaven seny i tranquil·litat. La mosca tirava per mal cap—talment com qualsevol noia, filla de qualsevol senyor respectable—, i va fugir de casa.

Ara ja no és una vulgar mosca de pagès: ja és una distingida mosca de *dinning-car*. Ja viu en el luxe, en el que ella creia luxe. Ja té la maledicció de les altres mosques, de les honrades, que s'han quedat al poble picant carn de pagès. De totes maneres, qui sap si aquesta pobra mosca que, com qualsevol dona, s'ha perdut per un imbècil afany de luxe, enyora més d'una vegada la innocència i la serenor dels seus dies passats.

Quan baixo a l'"andén" de Mora la Nova, penso:

—Aquesta del *dinning-car* és la Dama de les Camèlies de les mosques.

LLUÍS CAPDEVILA

BARCELONA

Ha debutat la companyia de l'actor Manuel París amb una obra carquinyoli d'en Linares Rivas. Prepara l'estrena d'"El veneno del tango", d'en Valentí de Pedro. L'autor ens mereix confiança.

Ja veurem què passa.

ELDORADO

L'Ortas, còmic que cada dia s'apallassa més i d'una manera més llastimosa, ha estrenat una poca-solta que és titula "Soltero y solo en la vida". Ja hem dit que és una poca-solta, oi? Però hi hem d'afegir una cosa: és una poca-solta que no s'acaba mai. Ademés de dolent és llarg.

Sembla mentida que hi hagi gent que no es doni vergonya d'agafar la ploma per a escriure tantes tonteries!

PER ACABAR

Veú's aquí unes quantes notícies que poden interessar:

A l'"Olympia" sembla que es preparen per a debutar amb circ eqüestre i no amb l'espectacle "Danton", com havia anunciat l'empresa. Suposem que el circ d'aquest any serà quelcom millor que el de l'any passat. Del contrari no valdrà la pena d'anar-hi.

L'Ambrosi Carrión ha acabat un drama de la mala vida. Esperem—perquè d'en Carrión cal esperar-ho—que serà un èxit.

El mestre Morera ha musicat un poema d'en Josep Maria de Sagarra, "Andreu, el navegant".

En Lluís Capdevila treballa amb els mestres Millàn, Zamacois, Alonso, Casademont i Obradors en varies obres.

L'"Amichatis" ha escrit tres drames que destina al matrimoni Vila-Daví, un; a l'eminent Enric Borràs, l'altre, i al simpatiquíssim Santpere l'altre.

En Vendrell vol deixar el teatre i dedicar-se a concerts.

En Cassimir Giralt ha enllestit una opereta per a la Zuffoli, i una obra d'ambient català pel teatre líric... si és que aquest any hi ha teatre líric.

La Maria Vila i en Pius Daví s'han separat—segons sembla— de l'empresa Canals.

BOB

FUTBOL

No sabem pas quantes setmanes fa que venim queixant-nos de què en aquests temps que correm es jugui al fùtbol, perquè tanmateix, ho creiem una cosa un xic enganxosa, i que fins i tot amb això de jugar a l'estiu hi havia veda; però pel que es veu, nosaltres no sabem de què va, perquè, veieu si no, contra aquestes suposicions, ens vénen ara, en aquesta deliciosa època, amb partits oficials ja consumats i d'altres que encara s'han de consumir. I qui sap si aviat ens trobarem de ple al Campionat en el milloret de l'estiu.

Decididament, amb això de les lleis futbolístiques estem confiats d'arribar a vells i no saber-ne un borrall.

Diumenge passat els nois de Tarragona es veu que varen manxar de valent, i, és clar, el "Palafrugell" se la va carregar de valent, car no comptaven en trobar-se davant d'uns xicots amb tant gas.

Després d'aquesta feta, els tarragonins han quedat campions de segona categoria, i, és clar, de retop, el "Reus" ja no les té totes, car no espera altra cosa que dues bones pallisses, i, de cop, cap a segona lliga.

Tot això, per ara, no és més que ganès de garrlar; des-

prés ja ho sentirem a dir, i nosaltres també hi diem la nostra.

BOXA

Sempre ens passa el mateix; hem de dir la nostra sobre les coses de boxa, quan ningú se'n recorda, però, és allò, aquests senyors organitzadors se'ls ha posat al cap de fer les vetllades en dies que no podem fer la bogadera amb l'oportunitat que cal.

De totes maneres, valgui la bona voluntat. Avui, com és nautral, ja no cal que us diguem que Gironés torna a ésser campió de Catalunya del pes ploma, perquè, com ja hem dit, és massa vell, i ens exposariem que, un cop dit, ja s'hagués jugat o estés per jugar-se un partit repte amb Ruiz.

Una altra vegada mirarem d'ésser més oportuns.

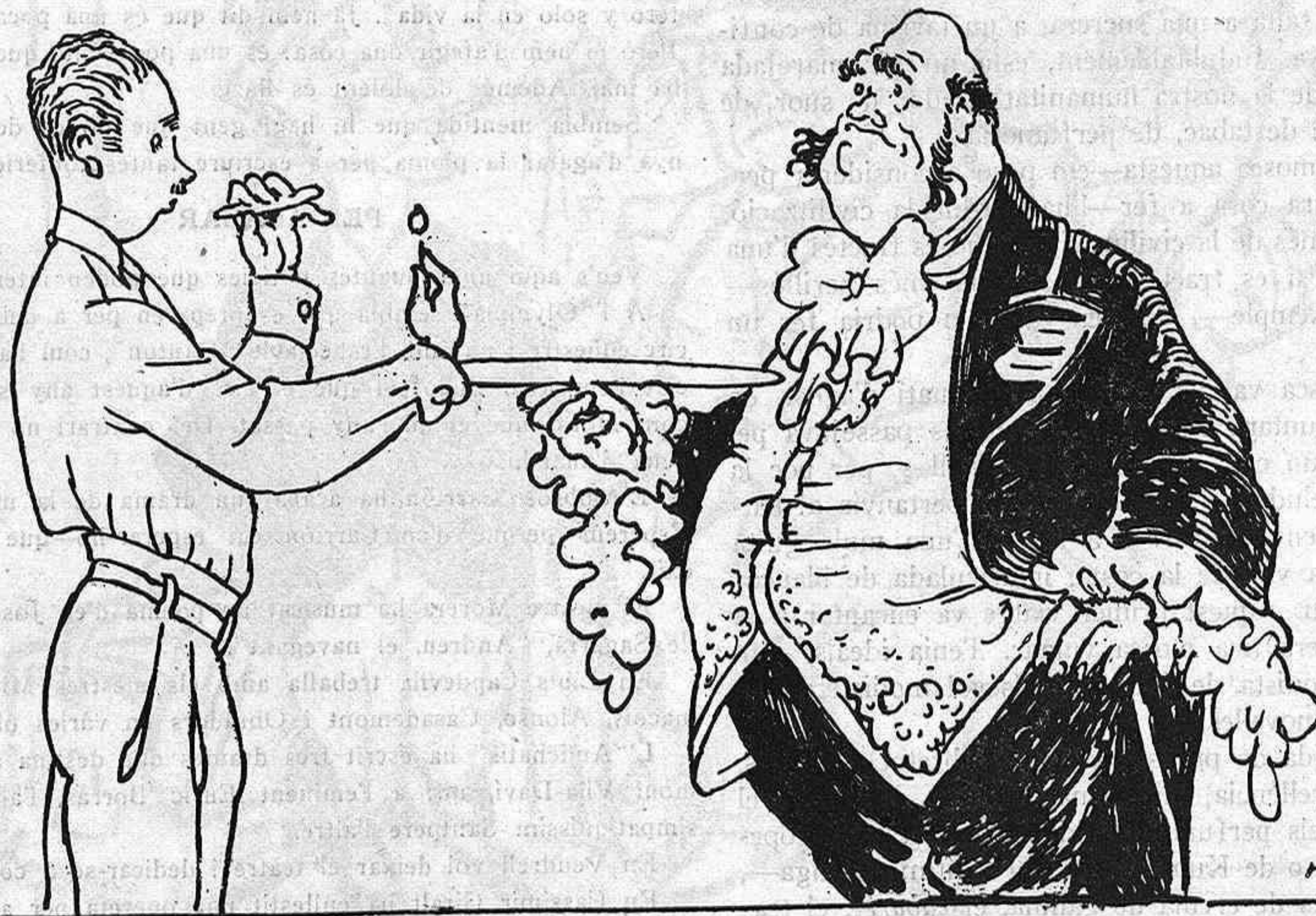
NATACIO

Aquests senyors de la natació ens volen fer quedar malament; nosaltres, vinga fer propaganda que en èpoques de calor el millor és tirar-se de cap a l'aigua, i ells, vinga suspendre partits, el que demostra que no tenen gaires ganès de refrescar-se.

Si continuen així, el partits de Campionat de "Waterpolo" es faran a ple hivern.

Benaventurats els que van errats de comptes!

TEIXI

L'IMPOST SOBRE EL LUXE

El comte arruïnat: —Noi, em sembla que t'hauràs de pagar tu l'impost que m'han posat a mí, perquè joestic de cara a la paret!

ELS MARITS DE SEMPRE

—Es molt sà l'estiueig!

—Molt. Per això envio la dona a fora. Jo em quedo a Barcelona, que no és tan sà, però és més divertit.

ESQUELLOTS

Beneim de cor ésser pobres.

Tal com va el món, seria una llàstima cauré en gràcia i rebre una multa.

Ara com ara, l'únic que ens queda sols són els calçotets, i encara apedaçats!

✱
A Alsàcia s'acaba d'inaugurar la primera estació de T. S. F. Quan a casa nostra ja ha passat la moda de la T. S. F., ens trobem que encara hi han països on comença a arribar-hi. I després ens direm que som un poble endarrerit.

L'agressora de Mussolini, la dama anglesa que el ferí del nas, ha estat reclosa en un manicomi.

Ja ho saben que és ben bé ella la que havia d'anar al manicomi?

✱
El "Duce" és un home que té la mania de l'exhibició. Des de què és el "Duce", es fa retratar de vint-i-cinc a cinquanta cops diaris. S'ha retratat de totes formes, uniformes, menes i maneres possibles i impossibles, imaginades i per imaginar. Damunt la taula tenim un retrat seu—publicat en una revista anglesa—en trajo de bany. Cregueu que li està bé. Estem segurs que si un dia es presentés davant de les multituds feixistes vestit així, tindria encara molt més èxit.

Abd-el-Krim serà dut, sembla, a la illa de Madagascar. Ja hi farà broma! No hem estat mai a Madagascar, però tenim entès que és un dels pitjors punts que hi ha al món. Més li valdria anar a la presó; almenys així no es faria la illusió que està lliure.

✱

Què passa a Portugal? Quan feia poc temps que el general Gomes d'Acosta havia fet un cop d'Estat i s'havia constituït en dictador, els mateixos militars i el poble s'ha aixecat en armes, ha llençat per terra la dictadura i ha empresonat Gomes d'Acosta.

A la moda de la dictadura, segueix la reacció del poble, que sap fer la revolució si cal per a destituir el dictador.

Sembla que la revolució de Portugal ha estat de per riure, però la dictadura portuguesa s'ha acabat.

✱

El Llibre de Vendes, és evident, porta un gran enrenou al Comerç. Tothom, alhora, està convençut que no durà cap benefici a l'Estat: tothom diu que és una equivocació.

Com és possible, doncs, que uns quants industrials barcelonins anessin a Madrid a felicitar al ministre d'Hisenda i a mostrar-se conformes amb el Llibre de Vendes?

Ah! Estem acostumats ja a veure de tot, a veure les coses que creiem més incomprendibles.

Qui sap si la Comissió era dirigida per un futur regidor governamental.

✱

Comença a fer goig l'abeurador de la plaça de Catalunya. Molts hi aniran a assadollar-hi la sed.

Que és el millor que es pot fer.

✱

Però el més bonic de tot, en l'aplicació de la nova llei del timbre, és que no hi han timbres. Regeix des del primer de juliol i, en canvi, l'existència de timbres per a factures i documents mercantils i d'efectes timbrats i lletres de canvi, és gairebé nulla. Si un dia determinat n'hagués de gastar tot, s'esgotarien tots els que hi han.

Però, això és més original. Els bons governs han de fer coses així, coses de geni. S'han d'usar més timbres i efectes timbrats, i això comença a regir el dia que s'acaben els timbres i efectes timbrats. Com a amants del geni, nosaltres aprovem l'originalitat.

✱

Al "Bosque" hi va òpera.

El que no faran serà "Rigoletto" amb cinc músics com llegim en un programa de Festa Major com aconteixement (?).

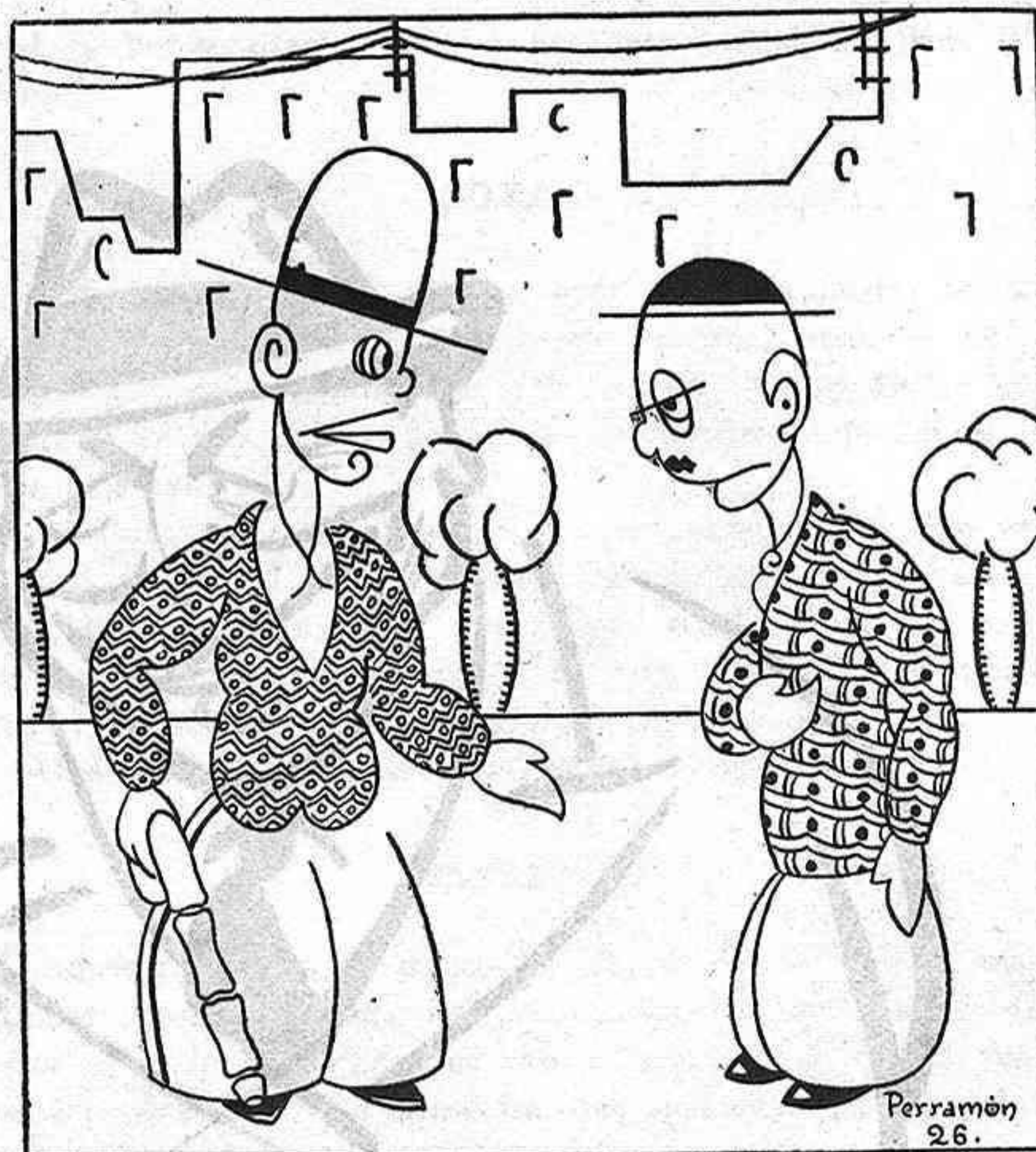
Hi han coses tontes i ridícules.

✱

A Xicago s'ha celebrat un gran Congrés Eucarístic, en el qual hi han assistit cardenals i bisbes de tot el món. Els cristians són la gran gent per a saber passar-se-la bé. Les peregrinacions són un gran invent per a passar-se la vida viatjant.

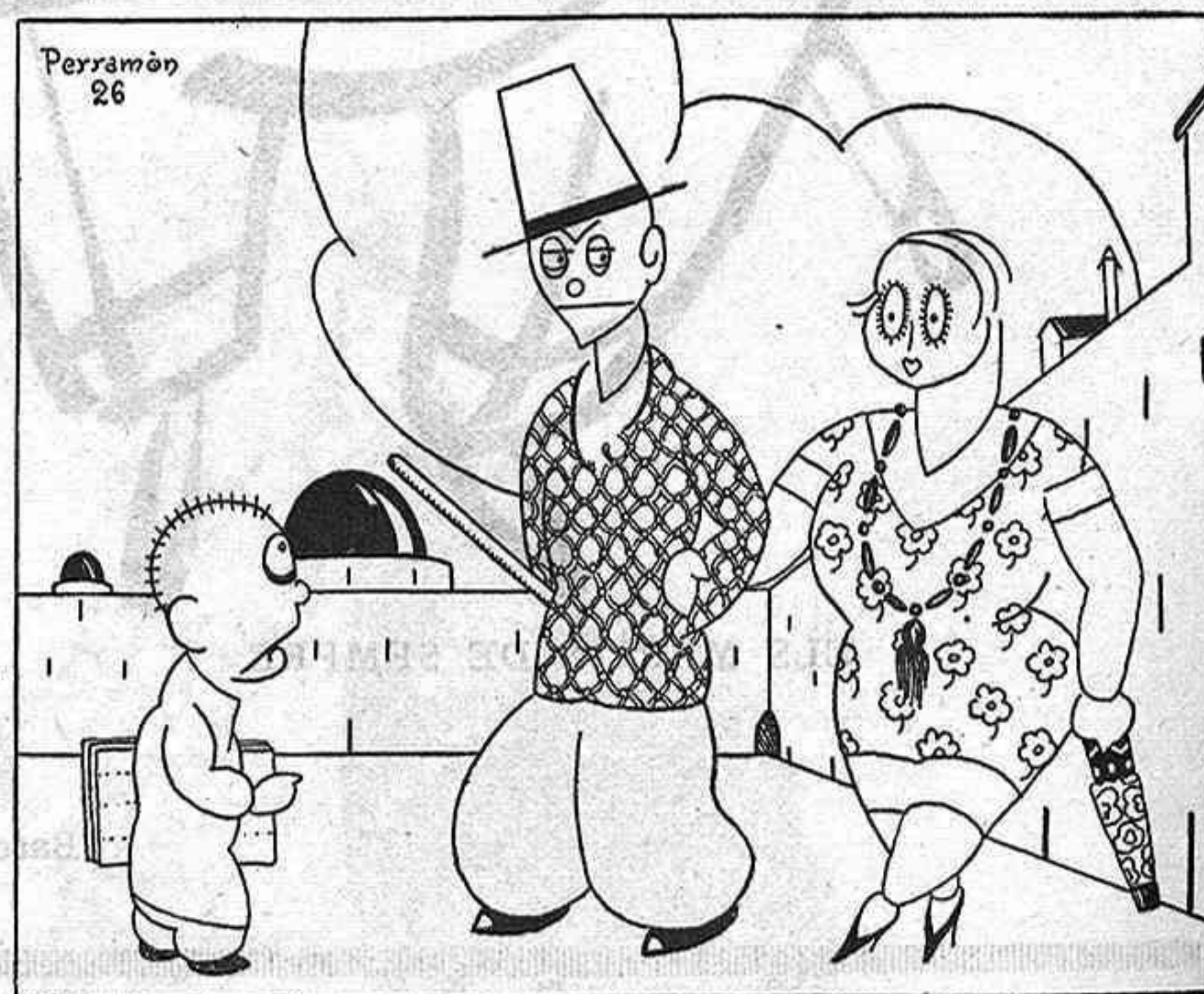
Però, mai no s'havia vist una tal comoditat com en aquest Congrés. Cada congressista disposa de tot un magnífic vagó, el qual duia el seu nom pintat en la part externa del vagó. Res, que ni un rei. Tira peixet!

I pensar que Crist va néixer en un estable!!!

VANITAS VANITATUM

—Per què et va despatxar, l'amo?
—Per gelosia. Els parroquians es creien que l'amo era jo.

BEN DIT I MAL ENTES

—"La Veu", senyoret.
—I és clar que la veig!

Demà, dissabte, compreu

LA CAMPANA DE GRACIA

número de gran actualitat

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON A. 4115

OBRA SENSACIONAL

FRANCISCO MADRID

Sangre en Atarazanas

Un tomo 8.º Ptas. 4

NOVEDAD

JULIO OTERO VALENTIN

La casa mercantil e industrial

(Defensa de su patrimonio)
Doctrina-Legislación-Juris-
prudencia

Un tomo 8.º, de 384 páginas,
Pesetas 6

PRESONS D'EUROPA

per F. GIRBAL J A U M B
Primera sèrie **LES PRESONS DE BARCELONA**
UN TOMO 8.º PTAS. 2
EN PRENSA 2.ª SÈRIE

Santiago Rusiñol

OBRAS COMPLETAS
TOMO II

El Catalán de la Mancha

Versión castellana de LUIS CAPDEVILA
Un tomo 8.º Ptas. 5

ANGEL PESTAÑA

SETENTA DIAS EN RUSIA LO QUE YO PIENSO

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

Mallorca

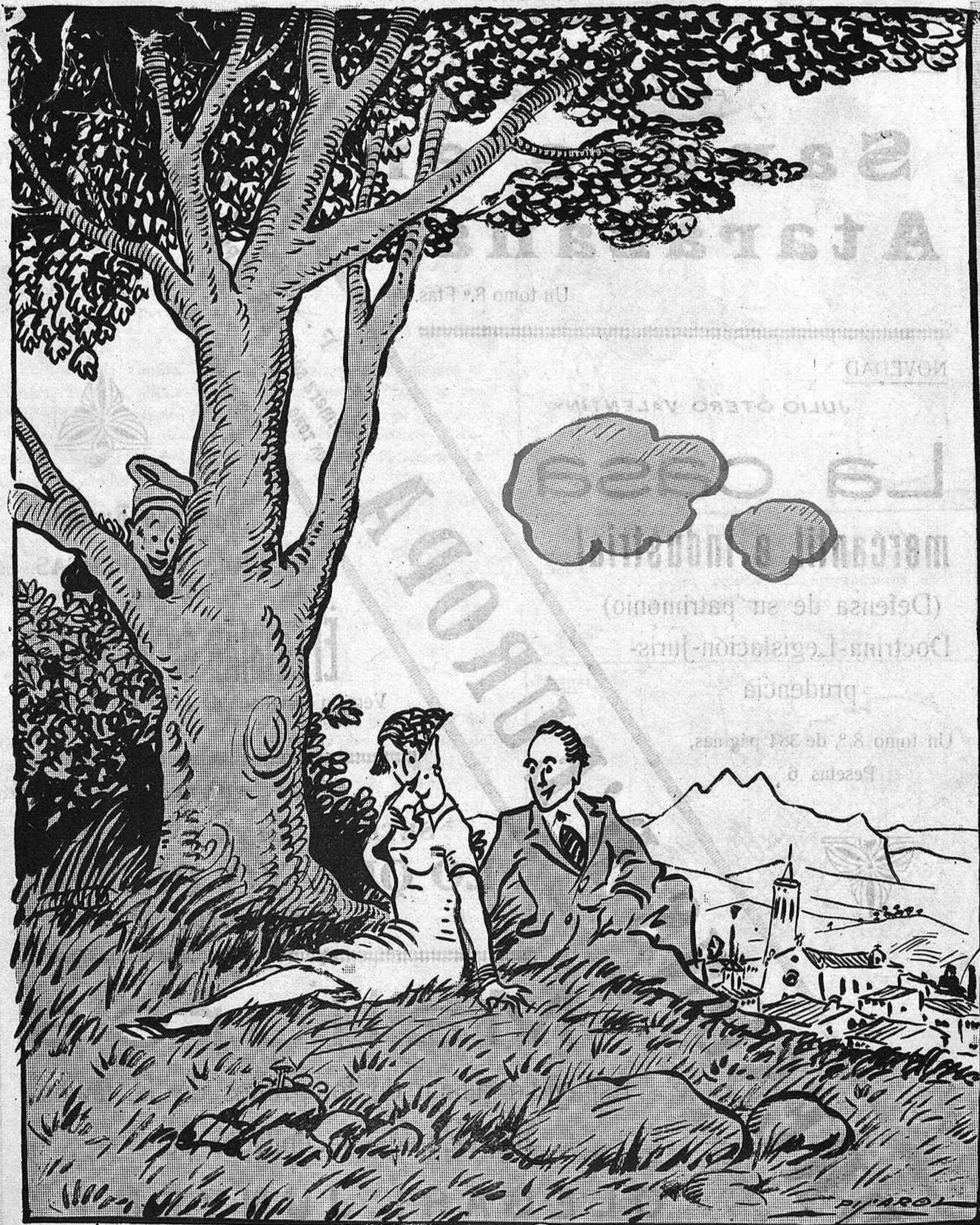
Esplèndid àlbum de fotografies de la famosa
Illa Daurada, recopilades per

OLEGARI JUNYENT

PREU: 12 PESSETES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

INGENUITAT CAMPEROLA

Tafoil! Si fa o no fa, hi ha més vergonya aquí,
al poble, que a ciutat.